

5. Waar een conclusie zou moeten maar waar in plaats daarvan
LOSGEWORSTELD UIT HET KEURSLIJF VAN DE
'WETENSCHAPPELIJKE METHODE'

EEN MANIFEST
VOOR HET THEATER VAN MORGEN

ZIJN PLEK ONDER DE ZON VINDT...

Geachte Mensheid,

**We leven nu al bijna zes jaar in een nieuwe eeuw. Tijd om vooruit te zien!
Het oude af te leggen en met nieuwe energie de toekomst tegemoet te
rennen!!**

**Het wordt hoog tijd woorden te geven aan de nieuwe tijdsgeest. Woorden
en veel uitroeptekens!**

NIEUWE GENERATIE THEATERMAKERS
Laten wij met grote levensdrift de wereld veroveren,
onze eigen plek bevechten, en het woord van het
BALDADIG THEATER
Verkondigen!

**We zullen schoppen tegen zere benen, tegen haren instrijken, we zullen
de eeuwige golfbeweging van opbouw en verval eer aandoen, en
schoppen en schreeuwen tot het onze tijd is om tot rust te komen. Wij
dienen omver te werpen opdat wij ook omver geworpen kunnen worden.
Weg met conventies, weg met keurslijven, die passen ons niet!
Weg met netjes aangeharkt theater,
Chaos is ook een esthetisch principe
Weg met de navelstaarderij
Kijk naar de wereld!**

**weg met Hoge Kunst
Nee tegen minimalisme, theater voor gepurgeerden
More is more!
Boeh tegen kille perfectie
Geen abstract toneel aan ons lijf!**

PLEZIER!

**Laat theater weer de bruisende opwindende belevenis worden die het
geweest is in de tijd van Shakespeare.
We zullen bij het maken van een voorstelling alles uit de kast halen om de
voorstelling spannender en frisser te maken. We zullen lenen uit andere
disciplines, knutselen, het publiek verrassen, overdonderende beelden
maken, laten weten wat we er zelf van vinden, in en uit de handeling
stappen, tegen conventies schoppen, gebruiken wat werkt, alle trucjes
inzetten om het publiek bij de les te houden, over het voetlicht te brengen
wat we te zeggen of tonen hebben, en vooral om de voorstelling levendig
te houden.**

**Alles is hierbij geoorloofd!
We spelen overal en onder alle omstandigheden
De basis van theater moet opwinding zijn; energie, entertainment
alle zintuigen moeten aangesproken worden
We zetten tekst en vormgeving tegen elkaar op
Shockeren wanneer nodig
Lachen om leed, want hierin schuilt troost
Gebruiken de satirische lach, want hierin schuilt venijn
Gebruiken humor om de toeschouwer te ontwapenen
En overrompelen hem vervolgens met de spiegel die we voorhouden
Maak!**

**We zullen maken vanuit een grote energie en houden ons niet bezig met
of het wel goed genoeg is
Benaderen de voorstelling met kinderlijke speelsheid
En laten ons leiden door
ROEKELOOSHEID, MOED en DAADKRACHT**

ENGAGEMENT!

De kunstenaar moet zich uitspreken over politiek en maatschappij, hier kritiek op uitoefenen.

Wat is maatschappelijk relevant?

Wat is de waarheid van de dag?

Wij zijn die outsider die de mensen wijst op de problemen en onvolkomenheden van de wereld waarin zij leven. We zeggen dat wat men niet wil horen!

Maar zonder het publiek iets voor te kauwen.

Een voorstelling is een suggestie hoe de wereld mogelijkerwijs in elkaar zit. De toeschouwer wordt hierbij uitgenodigd zich te verhouden tot hetgeen er op toneel beweerd wordt. Door tegenovergestelde beweringen naast elkaar te zetten, verschillende tekensystemen in betekenis te laten botsen, wordt de toeschouwer op het verkeerde been gezet, en aangezet tot een actieve kijkhouding.

HALLO TOESCHOUWER.

Beste theatermaker

Kijk voor de grap eens opzij, de zaal in. Daar zitten mensen! Doe iets met die wetenschap!

Wij weten voor wie we de voorstelling maken, en zullen zorgen dat deze groep het gesnapt heeft, zich niet verveeld heeft, en er aan hun wereldbeeld geknaagd is.

We voelen ons verbonden met ons maaksel, en staan op springen om de voorstelling aan een publiek te tonen. Enthousiasme is naast vakmanschap het belangrijkste voor de kwaliteit van een voorstelling.

Enthousiasme is aanstekelijk, liefde van een maker voor zijn produkt straalt af op de kijker. Iemand die zich op het toneel inspant, spant — als hij maar enige kwaliteit heeft - ook alle mensen in de zaal in. En niemand die geen plezier heeft in wat hij doet, mag verwachten dat iemand anders er wel plezier aan beleeft!

Wij voelen de noodzaak, de wil om iets te zeggen of te tonen aan die ander in de zaal. Anders hoeven we het niet te laten zien.

SAMEN EEN STUKKIE MAKEN

**Theater maken is een ambacht, geen status
Aan het kruis met de kunstenaar die zich verheven voelt boven het
'gewone volk' omdat hij denkt een soort 'ziener' te zijn
Iemand met recht op een speciale status
Je hebt het voorrecht werk te hebben waarin je veel van jezelf kwijt kan
Onthoud VOORRECHT en AMBACHT
En doe gewoon je werk
Met plezier en toewijding.**

**We zullen werken als een collectief
De acteur is geen zetstuk
De regisseur geen dictator
De vormgever geen achtergrondbouwer
Laat iedereen zich met alles bemoeien. Wij maken een vuist tegen het
schoenmaker-blijf-bij-je-leest-principe! Wie je bent en wat je weet laat
zich niet definiëren door de opleiding die je hebt gevolgd.
Hoe meer iedereen bij de voorstelling als geheel betrokken is, bij wat de
voorstelling moet betekenen, hoe beter iedereen in staat is deze
betekenis over het voetlicht te brengen.
We zullen uitgaan van de inhoud, en nemen de tijd om tot een
gezamenlijke dramaturgie te komen. Leggen in een onderzoeksperiode
dwarsverbanden met filosofie, maatschappij, andere kunst- en
cultuuruitingen en ontwikkelen vormgeving, speelstijl, licht en geluid die
de inhoud versterkt.
Een voorstelling zal nooit en te nimmer af zijn.
Denken dat je ooit klaar bent is de dood in de pot.
Theater is een constante work-in-progress
Theater is nooit af.
Dat is er juist mooi aan!**

LIEFDES- OF INTENTIEVERKLARING

**Wij willen theater met liefde voor moois
Met liefde voor de wereld om je heen
En de mensen die daarin leven
Wij willen theater met een tomeloze moed en energie
Over de chaos om ons heen
Waar het met ons heen moet
Dat het ook leuk is
Theater dat uit lelijkheid mooie beelden en ervaringen
weet op te roepen.
Theater dat lacht door de tranen heen om zijn eigen leed, en doorgaat tot
het erbij neervalt.
Baldadig Theater**

Dat is het theater dat ik wil maken

Doet u mee?...

**Mede namens Vladimir, André, Peter en Vincent, Filippo, andere Peter,
Dada, Bertolt, Ko en Koos,**

En de nieuwe generatie theatermakers

Céline M. Buren, 18 juli 2005

Epiloog

Alhoewel ik bovenstaand manifest onderteken met mijn eigen naam, moge het duidelijk zijn dat ik niet de eer wil opstrijken voor alle gebruikte stellingen. Integendeel: zeker driekwart is gejat, hele frases zijn letterlijk overgenomen, en ik steun stevig op het gedachtengoed van mijn ‘voorgangers’. Niet omdat ik niet mijn eigen manifest kan schrijven, maar omdat dit de opzet was van deze scriptie: een onderzoek naar houdbare uitspraken, die ook van toepassing konden zijn op mijn baldadige theater, uitvloeiend in een manifest waarin deze uitspraken gebruikt worden. Bovendien blijken sommige uitspraken een lange houdbaarheidsdatum te hebben. Een aantal ervan had ik reeds in eerdere nota’s verwoord, zonder te weten dat deze ook terug te vinden waren in de bestudeerde manifesten. Ook duiken sommige uitspraken meerdere malen op bij verschillende manifestenschrijvers (hier heb ik zoveel mogelijk op proberen te wijzen in de scriptie). Dit maakt mijn manifest bijna tot een overzicht van het vooruitgangdenken van de afgelopen honderd jaar. En zeker tot een eerbetoon.

Het manifest is in de ‘wij’-vorm geschreven, namens de nieuwe generatie (baldadige) theatermakers. Dit is uiteraard fictief: ik heb het manifest in mijn eentje geschreven, en alhoewel ik al een bevriende regisseuse enthousiast heb weten te maken, zou ik niet durven beweren dat wij nou de nieuwe generatie theatermakers belichamen. Ik heb voor deze vorm gekozen omdat dit de vorm is waar vanuit de manifesten die ik bestudeerd heb zijn geschreven. Deze zijn allen vanuit een groepje kunstenaars/theatermakers geschreven, al dan niet met voorman die meestal de schrijver is, gericht aan de samenleving van hun tijd.

Wie weet zal ik binnen afzienbare tijd mijn baldadige evenknieën hebben gevonden, en zullen we dit manifest (maar dan in eigen woorden) gebruiken om de samenleving van de toekomst toe te roepen. Tenminste, als cultuurfilosoof Gabriël van den Brink geen gelijk krijgt....